

॥ श्रीगुरुभ्यो नमः ॥

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता — पद पाठः

प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः

याजमान ब्राह्मणं

ॐ नमः परमात्मने । श्री गुरुभ्यो नमः । हरिः ॐ

पाकयज्ञमिति पाक—यज्ञम्। वै। अन्विति। आहिताग्नेरित्याहित—अग्नेः। पशवः। उपेति।
तिष्ठन्ते। इडा। खलु। वै। पाकयज्ञ इति पाक—यज्ञः। सा। एषा। अन्तरा। प्रयाजानूया-
जानिति प्रयाज—अनूयाजान्। यजमानस्य। लोके। अवहितेत्यव—हिता। ताम्। आहियमा-
णामित्या—हियमाणाम्। अभीति। मन्त्रयेत्। सुरूपवर्षवर्ण इति सुरूप—वर्षवर्णे। एति।
इहि। इति। पशवः। वै। इडा। पशून्। एव। उपेति। ह्यते। यज्ञम्। वै। देवाः। अदुहन्न।
यज्ञः। असुरान्। अदुहत। ते। असुराः। यज्ञदुग्धा इति यज्ञ—दुग्धाः। परेति। अभवन्न। यः।
वै। यज्ञस्य। दोहम्। विद्वान्। १ (५०) ॥ [१] ॥ यजते। अपीति। अन्यम्। यजमानम्।
दुहे। सा। मे। सत्या। आशीरित्या—शीः। अस्य। यज्ञस्य। भूयात्। इति। आह। एषः।
वै। यज्ञस्य। दोहः। तेन। एव। एनम्। दुहे। प्रत्ता। वै। गौः। दुहे। प्रत्ता। इडा। यजमा-
नाय। दुहे। एते। वै। इडायै। स्तनाः। इडा। उपहृतेत्युप—हृता। इति। वायुः। वथ्सः।
यर्हि। होता। इडाम्। उपह्यतेत्युप—ह्येत। तर्हि। यजमानः। होतारम्। ईर्ष्वमाणः।
वायुम्। मनसा। ध्यायेत्। २ (५०) ॥ [२] ॥ मात्रे। वथ्सम्। उपावसृजतीत्युप—अवसृ-
जति। सर्वेण। वै। यज्ञेन। देवाः। सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकम्। आयन्न। पाकयज्ञेनेति
पाक—यज्ञेन। मनुः। अश्राम्यत्। सा। इडा। मनुम्। उपावर्ततेत्युप—आवर्तत। ताम्। देवा-
सुरा इति देव—असुराः। वीति। अह्यन्त। प्रतीचीम्। देवाः। पराचीम्। असुराः। सा। देवान्।

उपावर्ततेत्युप—आवर्तत। पशवः। वै। तत्। देवान्। अवृणत। पशवः। असुरान्। अजहुः।
यम्। कामयेत। अपशुः। स्यात्। इति। पराचीम्। तस्य। इडांम्। उपेति। ह्वयेत्। अपशुः।
एव। भवति। यम्। ३ (५०) ॥ [३] ॥ कामयेत। पशुमानिति पशु—मान्। स्यात्। इति।
प्रतीचीम्। तस्य। इडांम्। उपेति। ह्वयेत्। पशुमानिति पशु—मान्। एव। भवति। ब्रह्मवादिन
इति ब्रह्म—वादिनः। वदन्ति। सः। तु। वै। इडांम्। उपेति। ह्वयेत्। यः। इडांम्। उपह्वये-
त्युप—ह्वयं। आत्मानम्। इडायाम्। उपह्वयेत्युप—ह्वयेत। इति। सा। नः। प्रिया। सुप्रतू-
तिरिति सु—प्रतूतिः। मघोनीं। इति। आह। इडांम्। एव। उपह्वयेत्युप—ह्वयं। आत्मानम्।
इडायाम्। उपेति। ह्वयेत्। व्यस्तमिति वि—अस्तम्। इव। वै। एतत्। यज्ञस्य। यत्। इडां।
सामि। प्राश्नन्तीति प्र—अश्नन्ति। ४ (५०) ॥ [४] ॥ सामि। मार्जयन्ते। एतत्। प्रतीति।
वै। असुराणाम्। यज्ञः। वीति। अच्छिद्यत्। ब्रह्मणा। देवाः। समिति। अदधुः। बृहस्पतिः।
तनुताम्। इमम्। नः। इति। आह। ब्रह्म। वै। देवानाम्। बृहस्पतिः। ब्रह्मणा। एव। यज्ञम्।
समिति। दधाति। विच्छिन्नमिति वि—छिन्नम्। यज्ञम्। समिति। इमम्। दधातु। इति। आह।
सन्तत्या इति सं—तत्यै। विश्वे। देवाः। इह। मादयन्ताम्। इति। आह। सन्तत्येति सं—तत्यं।
एव। यज्ञम्। देवेभ्यः। अन्विति। दिशति। याम्। वै। ५ (५०) ॥ [५] ॥ यज्ञे। दखिषणाम्।
ददाति। ताम्। अस्य। पशवः। अनु। समिति। क्रामन्ति। सः। एषः। ईजानः। अपशुः।
भावुकः। यजमानेन। खलु। वै। तत्। कार्यम्। इति। आहुः। यथा। देवत्रेति देव—त्रा। दत्तम्।
कुर्वीत। आत्मन्। पशून्। रमयेत। इति। ब्रद्धं। पिन्वस्व। इति। आह। यज्ञः। वै। ब्रद्धः।
यज्ञम्। एव। तत्। महयति। अथो इति। देवत्रेति देव—त्रा। एव। दत्तम्। कुरुते। आत्मन्।
पशून्। रमयते। ददतः। मे। मा। खषायि। इति। आह। अखिषेतिम्। एव। उपेति। एति।
कुर्वतः। मे। मा। उपेति। दसत्। इति। आह। भूमानम्। एव। उपेति। एति ॥ [६] ॥

(विद्वान्यायेद्भवति यंप्राश्नन्तियावैमएकान्नविंशतिश्च)

॥ १ ॥

★

सञ्श्रवा इति सं—श्रवाः। ह। सौवर्चनसः। तुमिञ्जम्। औपोदितिमित्यौप—उदितिम्।
उवाच। यत्। सत्रिणाम्। होता। अभूः। काम्। इडांम्। उपेति। अहथाः। इति। ताम्।

उपेति। अ॒ह्ने॒ इति॑। ह॒। उ॒वा॒च॒। या। प्रा॒णेनेति॑ प्र—अ॒नेन॑। दे॒वान्। दा॒धारं॑। व्या॒नेनेति॑ वि—
अ॒नेन॑। म॒नु॒ष्यान्। अ॒पा॒नेनेत्य॑प—अ॒नेन॑। पि॒तृन्। इति॑। छि॒न॒त्ति॑। सा। न। छि॒न॒त्ती(३)। इति॑।
छि॒न॒त्ति॑। इति॑। ह॒। उ॒वा॒च॒। शरी॑रम्। वै। अ॒स्यै॑। तत्। उपेति॑। अ॒ह्ने॒थाः॑। इति॑। ह॒। उ॒वा॒च॒।
गौः। वै। ७ (५०) ॥ [७] ॥ अ॒स्यै॑। शरी॑रम्। गा॒म्। वा॒व। तौ। तत्। परी॑ति। अ॒व॒द॒ताम्।
या। य॒ज्ञे। दी॒यते॑। सा। प्रा॒णेनेति॑ प्र—अ॒नेन॑। दे॒वान्। दा॒धार॒। यया॑। म॒नु॒ष्याः। जी॒व॒न्ति॑। सा।
व्या॒नेनेति॑ वि—अ॒नेन॑। म॒नु॒ष्यान्। या॒म्। पि॒तृ॒भ्य॒ इति॑ पि॒तृ—भ्यः॑। घ्न॒न्ति॑। सा। अ॒पा॒नेनेत्य॑प—
अ॒नेन॑। पि॒तृन्। यः। ए॒वम्। वेद॑। प॒शु॒मा॒निति॑ प॒शु—मा॒न्। भ॒व॒ति॒। अथ॑। वै। ता॒म्। उपेति॑।
अ॒ह्ने॒ इति॑। ह॒। उ॒वा॒च॒। या। प्र॒जा इति॑ प्र—जाः। प्र॒भ॒व॒न्ती॒रिति॑ प्र—भ॒व॒न्तीः॑। प्रती॑ति। आ॒भ॒-
व॒तीत्या॑—भ॒व॒ति॒। इति॑। अ॒न्नम्। वै। अ॒स्यै॑। तत्। ८ (५०) ॥ [८] ॥ उपेति॑। अ॒ह्ने॒थाः॑।
इति॑। ह॒। उ॒वा॒च॒। ओष॑धयः। वै। अ॒स्याः॑। अ॒न्नम्। ओष॑धयः। वै। प्र॒जा इति॑ प्र—जाः।
प्र॒भ॒व॒न्ती॒रिति॑ प्र—भ॒व॒न्तीः॑। प्र॒ति॒। ए॒ति॒। भ॒व॒न्ति॑। यः। ए॒वम्। वेद॑। अ॒न्ना॒द इत्य॑न्न—अ॒दः।
भ॒व॒ति॒। अथ॑। वै। ता॒म्। उपेति॑। अ॒ह्ने॒ इति॑। ह॒। उ॒वा॒च॒। या। प्र॒जा इति॑ प्र—जाः। परा॒भ॒-
व॒न्ती॒रिति॑ परा—भ॒व॒न्तीः॑। अ॒नु॒गृ॒हा॒तीत्य॑नु—गृ॒हा॒ति॒। प्रती॑ति। आ॒भ॒व॒न्ती॒रित्या॑—भ॒व॒न्तीः॑।
गृ॒हा॒ति॒। इति॑। प्र॒ति॒ष्ठा॒मिति॑ प्र॒ति—स्था॑म्। वै। अ॒स्यै॑। तत्। उपेति॑। अ॒ह्ने॒थाः॑। इति॑। ह॒।
उ॒वा॒च॒। इ॒यम्। वै। अ॒स्यै॑। प्र॒ति॒ष्ठेति॑ प्र॒ति—स्था॑। ९ (५०) ॥ [९] ॥ इ॒यम्। वै। प्र॒जा इति॑
प्र—जाः। परा॒भ॒व॒न्ती॒रिति॑ परा—भ॒व॒न्तीः॑। अ॒न्विति॑। गृ॒हा॒ति॒। प्रती॑ति। आ॒भ॒व॒न्ती॒रित्या॑—
भ॒व॒न्तीः॑। गृ॒हा॒ति॒। यः। ए॒वम्। वेद॑। प्रती॑ति। ए॒व। ति॒ष्ठति॑। अथ॑। वै। ता॒म्। उपेति॑। अ॒ह्ने॒
इति॑। ह॒। उ॒वा॒च॒। य॒स्यै॑। नि॒क्र॒म॒ण॒ इति॑ नि—क्र॒म॒णे। घृ॒तम्। प्र॒जा इति॑ प्र—जाः। स॒ञ्जी॒व॒-
न्ती॒रिति॑ सं—जी॒व॒न्तीः॑। पि॒ब॒न्ति॑। इति॑। छि॒न॒त्ति॑। सा। न। छि॒न॒त्ती(३)। इति॑। न। छि॒न॒त्ति॑।
इति॑। ह॒। उ॒वा॒च॒। प्रे॑ति। तु। ज॒न॒य॒ति॒। इति॑। ए॒षः। वै। इ॒डा॑म्। उपेति॑। अ॒ह्ने॒थाः॑। इति॑।
ह॒। उ॒वा॒च॒। वृ॒ष्टिः॑। वै। इ॒डा॑। वृ॒ष्ट्यै॑। वै। नि॒क्र॒म॒ण॒ इति॑ नि—क्र॒म॒णे। घृ॒तम्। प्र॒जा इति॑ प्र—
जाः। स॒ञ्जी॒व॒न्ती॒रिति॑ सं—जी॒व॒न्तीः॑। पि॒ब॒न्ति॑। यः। ए॒वम्। वेद॑। प्रे॑ति। ए॒व। जा॒य॒ते। अ॒न्ना॒द
इत्य॑न्न—अ॒दः। भ॒व॒ति॒ ॥ [१०] ॥

(गौर्वाअस्यैतत्प्रतिष्ठाऽह्नेथाइतिविश्वातिश्च)

॥ २ ॥

प॒रो॒ख॒मि॒ति॒ परः—अ॒ख॒म् । वै । अ॒न्ये । दे॒वाः । इ॒ज्यन्ते॑ । प्र॒त्य॒ख॒मि॒ति॒ प्रति—अ॒ख॒म् ।
 अ॒न्ये । यत् । यज॑ते । ये । ए॒व । दे॒वाः । प॒रो॒ख॒मि॒ति॒ परः—अ॒ख॒म् । इ॒ज्यन्ते॑ । तान् । ए॒व ।
 तत् । य॒ज॒ति॒ । यत् । अ॒न्वा॒ह॒र्य॑मि॒त्यनु—आ॒ह॒र्य॑म् । आ॒ह॒र॒ती॒त्या—ह॑रति । ए॒ते । वै । दे॒वाः ।
 प्र॒त्य॒ख॒मि॒ति॒ प्रति—अ॒ख॒म् । यत् । ब्रा॒ह्म॒णाः । तान् । ए॒व । तेन॑ । प्री॒णा॒ति॒ । अथो॑ इति॑ ।
 द॒खि॒षा । ए॒व । अ॒स्य॒ । ए॒षा । अथो॑ इति॑ । य॒ज्ञस्य॑ । ए॒व । छि॒द्रम् । अपी॑ति॒ । द॒धा॒ति॒ । यत् ।
 वै । य॒ज्ञस्य॑ । क्रू॒रम् । यत् । वि॒लि॒ष्टमि॒ति॒ वि—लि॒ष्टम् । तत् । अ॒न्वा॒ह॒र्य॑णे॒त्यनु—आ॒ह॒र्य॑ण ।
 ११ (५०) ॥ [११] ॥ अ॒न्वा॒ह॒र॒ती॒त्यनु—आ॒ह॑रति । तत् । अ॒न्वा॒ह॒र्य॑स्ये॒त्यनु—आ॒ह॒र्य॑स्य ।
 अ॒न्वा॒ह॒र्य॑त्वमि॒त्यन्वा॒ह॒र्य—त्वम् । दे॒व॒दू॒ता इति॑ दे॒व—दू॒ताः । वै । ए॒ते । यत् । ऋ॒त्वि॒जः ।
 यत् । अ॒न्वा॒ह॒र्य॑मि॒त्यनु—आ॒ह॒र्य॑म् । आ॒ह॒र॒ती॒त्या—ह॑रति । दे॒व॒दू॒तानि॑ति॒ दे॒व—दू॒तान् । ए॒व ।
 प्री॒णा॒ति॒ । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा—प॒तिः । दे॒वेभ्यः॑ । य॒ज्ञान् । व्यादि॑श॒दिति॑ वि—आदि॑शत् । सः ।
 रि॒रि॒चा॒नः । अ॒म॒न्य॒त॒ । सः । ए॒तम् । अ॒न्वा॒ह॒र्य॑मि॒त्यनु—आ॒ह॒र्य॑म् । अ॒भ॒क्तम् । अ॒प॒श्य॒त॒ ।
 तम् । आ॒त्म॒न्न॒ । अ॒ध॒त्त॒ । सः । वै । ए॒षः । प्रा॒जाप॑त्य इति॑ प्रा॒जा—प॒त्यः । यत् । अ॒न्वा॒ह॒र्य॑
 इ॒त्यनु—आ॒ह॒र्यः । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । अ॒न्वा॒ह॒र्य॑ इ॒त्यनु—आ॒ह॒र्यः । आ॒ह्रि॒य॒त॒ इत्या—
 ह्रि॒य॒ते॑ । सा॒ख्यादि॑ति॒ स—अ॒ख्यात् । ए॒व । प्र॒जाप॑ति॒मिति॑ प्र॒जा—प॒तिम् । ऋ॒द॒ध्नो॒ति॒ । अ॒प॒रि॒
 मि॒त॒ इत्य॑प॒रि—मि॒तः । नि॒रु॒प्य॒ इति॑ निः—उ॒प्यः । अ॒प॒रि॒मि॒त॒ इत्य॑प॒रि—मि॒तः । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑
 प्र॒जा—प॒तिः । प्र॒जाप॑ते॒रिति॑ प्र॒जा—प॒तेः । १२ (५०) ॥ [१२] ॥ आ॒प्त्यै॑ । दे॒वाः । वै । यत् ।
 य॒ज्ञे । अ॒कुर्व॑त । तत् । अ॒सु॒राः । अ॒कुर्व॑त । ते । दे॒वाः । ए॒तम् । प्रा॒जाप॑त्यमि॒ति॒ प्रा॒जा—प॒त्यम् ।
 अ॒न्वा॒ह॒र्य॑मि॒त्यनु—आ॒ह॒र्य॑म् । अ॒प॒श्य॒न्न॒ । तम् । अ॒न्वा॒ह॒र॒न्ते॒त्यनु—आ॒ह॑रन्त । ततः॑ । दे॒वाः ।
 अ॒भ॒व॒न्न॒ । पे॒रिति॑ । अ॒सु॒राः । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । अ॒न्वा॒ह॒र्य॑ इ॒त्यनु—आ॒ह॒र्यः । आ॒ह्रि॒य॒त॒
 इत्या—ह्रि॒य॒ते॑ । भ॒व॒ति॒ । आ॒त्म॒ना॑ । पे॒रिति॑ । अ॒स्य॒ । भ्रातृ॑व्यः । भ॒व॒ति॒ । य॒ज्ञेन॑ । वै । इ॒ष्टी । प॒क्वेन॑ ।
 पू॒र्ती॑ । यस्य॑ । ए॒वम् । वि॒दुषः॑ । अ॒न्वा॒ह॒र्य॑ इ॒त्यनु—आ॒ह॒र्यः । आ॒ह्रि॒य॒त॒ इत्या—ह्रि॒य॒ते॑ । सः । तु ।
 ए॒व । इ॒ष्टा॒पू॒र्ती॒ती॒ष्ट—पू॒र्ती॑ । प्र॒जाप॑ते॒रिति॑ प्र॒जा—प॒तेः । भा॒गः । अ॒सि॒ । १३ (५०) ॥ [१३] ॥
 इति॑ । आ॒ह॒ । प्र॒जाप॑ति॒मिति॑ प्र॒जा—प॒तिम् । ए॒व । भा॒ग॒धे॒येने॑ति॒ भा॒ग—धे॒येन॑ । स॒मि॒ति॒ । अ॒र्द्ध-

यति॑ । ऊ॒र्ज॑स्वान् । प॒य॑स्वान् । इति॑ । आ॒ह । ऊ॒र्ज॑म् । ए॒व । अ॒स्मि॒न्न । प॒यः । द॒धा॒ति । प्रा॒णा॒पा॒ना॒-
वि॒ति॑ प्रा॒ण—अ॒पा॒नौ । मे । पा॒हि । स॒मा॒न॒व्या॒ना॒वि॒ति॑ स॒मा॒न—व्या॒नौ । मे । पा॒हि । इति॑ । आ॒ह ।
आ॒शि॒ष॒मि॒त्या—शि॒ष॑म् । ए॒व । ए॒ता॒म् । ए॒ति॑ । शा॒स्ते॒ । अ॒खि॒षे॒तः । अ॒सि॒ । अ॒खि॒षे॒त्यै । त्वा ।
मा । मे । खि॒षे॒ष्टाः । अ॒मु॒त्र । अ॒मु॒ष्मि॒न्न । लो॒के । इति॑ । आ॒ह । खी॒य॑ते । वै । अ॒मु॒ष्मि॒न्न । लो॒के ।
अ॒न्न॑म् । इ॒तः प्र॒दा॒न॒मि॒ती॒तः—प्र॒दा॒न॒म् । हि । अ॒मु॒ष्मि॒न्न । लो॒के । प्र॒जा इति॑ प्र—जाः । उ॒प॒जी॒-
व॒न्ती॒त्यु॒प—जी॒व॑न्ति । यत् । ए॒वम् । अ॒भि॒मृ॒श॒ती॒त्य॒भि—मृ॒श॒ति॑ । अ॒खि॒षे॒ति॒म् । ए॒व । ए॒न॒त् ।
ग॒म॒य॒ति॑ । न । अ॒स्य॒ । अ॒मु॒ष्मि॒न्न । लो॒के । अ॒न्न॑म् । खी॒य॑ते ॥ [१४] ॥

(अ॒न्वा॒हा॒र्ये॒ण प्र॒जाप॑तेर॒सि॒ह्य॑मु॒ष्मि॒ल्लो॒के प॒ञ्च॒द॒श च)

॥ ३ ॥

ब॒रु॒हि॒षः । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॒ये॒ति॑ दे॒व—य॒ज्य॒या । प्र॒जा॒वा॒नि॒ति॑ प्र॒जा—वा॒न् । भू॒या॒स॒म् । इति॑ ।
आ॒ह । ब॒रु॒हि॒षा । वै । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा—प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र—जाः । अ॒सृ॒ज॒त । ते॒न । ए॒व ।
प्र॒जा इति॑ प्र—जाः । सृ॒ज॒ते । न॒रा॒श॒स्य॑ । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॒ये॒ति॑ दे॒व—य॒ज्य॒या । प॒शु॒मा॒नि॒ति॑
प॒शु—मा॒न् । भू॒या॒स॒म् । इति॑ । आ॒ह । न॒रा॒श॒से॒न । वै । प्र॒जाप॑ति॒रिति॑ प्र॒जा—प॒तिः । प॒शून् ।
अ॒सृ॒ज॒त । ते॒न । ए॒व । प॒शून् । सृ॒ज॒ते । अ॒ग्नेः । स्वि॒ष्ट॒कृ॒त इति॑ स्वि॒ष्ट—कृ॒तः । अ॒हम् । दे॒व॒य॒ज्य॒-
ये॒ति॑ दे॒व—य॒ज्य॒या । आ॒यु॒ष्मा॒न् । य॒ज्ञे॒न । प्र॒ति॒ष्ठा॒मि॒ति॑ प्र॒ति—स्था॒म् । ग॒मे॒य॒म् । इति॑ । आ॒ह ।
आ॒युः । ए॒व । आ॒त्म॒न् । ध॒त्ते । प्र॒ती॒ति॑ । य॒ज्ञे॒न । ति॒ष्ठ॒ति॑ । द॒रु॒श॒पूर्ण॑मा॒सयो॑रिति॑ द॒रु॒श—पूर्ण॑मा॒-
स॒योः । १५ (५०) ॥ [१५] ॥ वै । दे॒वाः । उ॒ज्जि॑ति॒मि॒त्यु॒त्—जि॒ति॒म् । अ॒नु । उ॒दि॒ति॑ । अ॒ज॒य॒न्न ।
द॒रु॒श॒पूर्ण॑मा॒सा॒भ्या॒मि॒ति॑ द॒रु॒श—पूर्ण॑मा॒सा॒भ्या॑म् । अ॒सु॒रा॒न् । अ॒पे॒ति॑ । अ॒नु॒द॒न्त । अ॒ग्नेः । अ॒हम् ।
उ॒ज्जि॑ति॒मि॒त्यु॒त्—जि॒ति॒म् । अ॒नु । उ॒दि॒ति॑ । जे॒ष॒म् । इति॑ । आ॒ह । द॒रु॒श॒पूर्ण॑मा॒सयो॑रिति॑ द॒रु॒श—
पूर्ण॑मा॒स॒योः । ए॒व । दे॒वता॑ना॒म् । य॒ज॑मानः । उ॒ज्जि॑ति॒मि॒त्यु॒त्—जि॒ति॒म् । अ॒नु । उ॒दि॒ति॑ । ज॒य॒ति॑ ।
द॒रु॒श॒पूर्ण॑मा॒सा॒भ्या॒मि॒ति॑ द॒रु॒श—पूर्ण॑मा॒सा॒भ्या॑म् । भ्रा॒तृ॒व्या॒न् । अ॒पे॒ति॑ । नु॒द॒ते । वा॒ज॒व॒ती॒भ्या॒-
मि॒ति॑ वा॒ज—व॒ती॒भ्या॑म् । वी॒ति॑ । ऊ॒ह॒ति॑ । अ॒न्न॑म् । वै । वा॒जः । अ॒न्न॑म् । ए॒व । अ॒वे॒ति॑ । रु॒न्धे ।
द्वा॒भ्या॑म् । प्र॒ति॒ष्ठि॒त्या इति॑ प्र॒ति—स्थि॒त्यै । यः । वै । य॒ज्ञ॒स्य॑ । द्वौ । दो॒हौ । वि॒द्वान् । य॒ज॑ते । उ॒भ॒-
य॑तः । १६ (५०) ॥ [१६] ॥ ए॒व । य॒ज्ञ॒म् । दु॒हे । पु॒रस्ता॑त् । च । उ॒परि॑ष्ठात् । च । ए॒षः । वै ।

अन्यः। यज्ञस्य। दोहः। इडायां। अन्यः। यर्हि। होता। यजमानस्य। नाम। गृहीयात्।
 तर्हि। ब्रूयात्। एति। इमाः। अगमन्न। आशिष इत्या—शिषः। दोहकामा इति दोह—कामाः।
 इति। सङ्स्तुता इति सं—स्तुताः। एव। देवताः। दुहे। अथो इति। उभयतः। एव। यज्ञम्।
 दुहे। पुरस्तात्। च। उपरिष्ठात्। च। रोहितेन। त्वा। अग्निः। देवताम्। गमयतु। इति।
 आह। एते। वै। देवाश्वा इति देव—अश्वाः। १७ (५०) ॥ [१७] ॥ यजमानः। प्रस्तर इति
 प्र—स्तरः। यत्। एतैः। प्रस्तरमिति प्र—स्तरम्। प्रहरतीति प्र—हरति। देवाश्चैरिति देव—
 अश्वैः। एव। यजमानम्। सुवर्गमिति सुवः—गम्। लोकम्। गमयति। वीति। ते। मुञ्चामि।
 रशनाः। वीति। रश्मीन्। इति। आह। एषः। वै। अग्नेः। विमोक इति वि—मोकः। तेन।
 एव। एनम्। वीति। मुञ्चति। विष्णोः। शय्योरिति शं—योः। अहम्। देवयज्ययेति देव—
 यज्यया। यज्ञेन। प्रतिष्ठामिति प्रति—स्थाम्। गमेयम्। इति। आह। यज्ञः। वै। विष्णुः। यज्ञे।
 एव। अन्ततः। प्रतीति। तिष्ठति। सोमस्य। अहम्। देवयज्ययेति देव—यज्यया। सुरेता इति
 सु—रेताः। १८ (५०) ॥ [१८] ॥ रेतः। धिषीय। इति। आह। सोमः। वै। रेतोधा इति
 रेतः—धाः। तेन। एव। रेतः। आत्मन्न। धत्ते। त्वष्टुः। अहम्। देवयज्ययेति देव—यज्यया।
 पशूनाम्। रूपम्। पुषेयम्। इति। आह। त्वष्टा। वै। पशूनाम्। मिथुनानाम्। रूपकृदिति रूप—
 कृत्। तेन। एव। पशूनाम्। रूपम्। आत्मन्न। धत्ते। देवानाम्। पत्नीः। अग्निः। गृहपतिरिति
 गृह—पतिः। यज्ञस्य। मिथुनम्। तयोः। अहम्। देवयज्ययेति देव—यज्यया। मिथुनेन। प्रेति।
 भूयासम्। इति। आह। एतस्मात्। वै। मिथुनात्। प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। मिथुनेन। १९
 (५०) ॥ [१९] ॥ प्रेति। अजायत। तस्मात्। एव। यजमानः। मिथुनेन। प्रेति। जायते।
 वेदः। असि। वित्तिः। असि। विदेय। इति। आह। वेदेन। वै। देवाः। असुराणाम्। वित्तम्।
 वेद्यम्। अविन्दन्त। तत्। वेदस्य। वेदत्वमिति वेद—त्वम्। यद्यदिति यत्—यत्। भ्रातृव्यस्य।
 अभिद्ध्यायेदित्यभि—ध्यायेत्। तस्य। नाम। गृहीयात्। तत्। एव। अस्य। सर्वम्। वृद्धे। घृत-
 वन्तमिति घृत—वन्तम्। कुलायिनम्। रायः। पोषम्। सहस्रिणम्। वेदः। ददातु। वाजिनम्।
 इति। आह। प्रेति। सहस्रम्। पशून्। आप्नोति। एति। अस्य। प्रजायामिति प्र—जायाम्।
 वाजी। जायते। यः। एवम्। वेद ॥ [२०] ॥

(द॒र्शपूर्ण॑मा॒सयो॑रु॒भय॑तो॒देवा॑श्वाः सु॒रेताः प्र॒जाप॑तिर्मिथु॒नेना॑प्रोत्य॒ष्टौ च॑)

॥ ४ ॥

★

ध्रु॒वाम् । वै । रि॒च्यमा॑नाम् । य॒ज्ञः । अ॒न्वि॒ति । रि॒च्य॒ते । य॒ज्ञम् । य॒ज॒मा॒नः । य॒ज॒मा॒नम् ।
 प्र॒जा इति॑ प्र—जाः । ध्रु॒वाम् । आ॒प्याय॑मा॒नामि॒त्या—प्या॑य॒मा॒नाम् । य॒ज्ञः । अ॒नु । ए॒ति । प्या॒य॒ते ।
 य॒ज्ञम् । य॒ज॒मा॒नः । य॒ज॒मा॒नम् । प्र॒जा इति॑ प्र—जाः । ए॒ति । प्या॒य॒ताम् । ध्रु॒वा । घृ॒तेन॑ । इति॑ ।
 आ॒ह । ध्रु॒वाम् । ए॒व । ए॒ति । प्या॒य॒यति॑ । ता॒म् । आ॒प्याय॑मा॒नामि॒त्या—प्या॑य॒मा॒नाम् । य॒ज्ञः ।
 अ॒नु । ए॒ति । प्या॒य॒ते । य॒ज्ञम् । य॒ज॒मा॒नः । य॒ज॒मा॒नम् । प्र॒जा इति॑ प्र—जाः । प्र॒जाप॑ते॒रिति॑
 प्र॒जा—प॒तेः । वि॒भानि॑ति वि—भा॒न् । ना॒म । लो॒कः । तस्मि॑न् । त्वा । द॒धामि॑ । स॒ह । य॒ज॒मा॒नेन॑ ।
 इति॑ । २१ (५०) ॥ [२१] ॥ आ॒ह । अ॒यम् । वै । प्र॒जाप॑ते॒रिति॑ प्र॒जा—प॒तेः । वि॒भानि॑ति वि—
 भा॒न् । ना॒म । लो॒कः । तस्मि॑न् । ए॒व । ए॒नम् । द॒धा॒ति । स॒ह । य॒ज॒मा॒नेन॑ । रि॒च्य॒ते । इ॒व । वै ।
 ए॒तत् । यत् । य॒ज॒ते । यत् । य॒ज॒मा॒नभा॑गमि॒ति य॒ज॒मा॒न—भा॑गम् । प्रा॒श्जा॑तीति॒ प्र—अ॒श्जा॑ति ।
 आ॒त्मा॒नम् । ए॒व । प्री॑णा॒ति । ए॒तावा॑न् । वै । य॒ज्ञः । या॒वा॑न् । य॒ज॒मा॒नभा॑ग इति॑ य॒ज॒मा॒न—
 भा॑गः । य॒ज्ञः । य॒ज॒मा॒नः । यत् । य॒ज॒मा॒नभा॑गमि॒ति य॒ज॒मा॒न—भा॑गम् । प्रा॒श्जा॑तीति॒ प्र—
 अ॒श्जा॑ति । य॒ज्ञे । ए॒व । य॒ज्ञम् । प्र॒तीति॑ । स्था॒प॒यति॑ । ए॒तत् । वै । सू॒यव॑समि॒ति सु—य॑व॒सम् ।
 सो॒द॒कमि॑ति॒ स—उ॒द॒कम् । यत् । ब॒रु॒हिः । च । आ॒पः । च । ए॒तत् । २२ (५०) ॥ [२२] ॥
 य॒ज॒मा॒नस्य॑ । आ॒य॒त॒नमि॒त्या—य॒त॒नम् । यत् । वे॒दिः । यत् । पूर्ण॑पा॒त्रमि॒ति पूर्ण॑—पा॒त्रम् । अ॒न्त॒-
 वे॒दीत्य॑न्तः—वे॒दि । नि॒न॒य॒तीति॑ नि—न॒य॒ति । स्वे । ए॒व । आ॒य॒त॒न इत्या॑—य॒त॒ने । सू॒यव॑समि॒ति
 सु—य॑व॒सम् । सो॒द॒कमि॑ति॒ स—उ॒द॒कम् । कुरु॑ते । स॒त् । अ॒सि । स॒त् । मे । भू॒याः । इति॑ । आ॒ह ।
 आ॒पः । वै । य॒ज्ञः । आ॒पः । अ॒मृ॒तम् । य॒ज्ञम् । ए॒व । अ॒मृ॒तम् । आ॒त्मन् । ध॒त्ते । सर्वा॑णि ।
 वै । भू॒तानि॑ । व्र॒तम् । उ॒प॒य॒न्तमि॒त्युप—य॒न्तम् । अ॒नु । उ॒पेति॑ । य॒न्ति । प्रा॒च्याम् । दि॒शि ।
 दे॒वाः । ऋ॒त्वि॒जः । मा॒र्ज॒य॒न्ताम् । इति॑ । आ॒ह । ए॒षः । वै । द॒र्शपूर्ण॑मा॒सयो॑रिति॒ द॒र्श—पूर्ण॑मा॒-
 स॒योः । अ॒व॒भृथ॑ इत्य॒व—भृथः । २३ (५०) ॥ [२३] ॥ या॒नि । ए॒व । ए॒नम् । भू॒तानि॑ । व्र॒तम् ।
 उ॒प॒य॒न्तमि॒त्युप—य॒न्तम् । अ॒नूप॑य॒न्तीत्य॑नु—उ॒प॒य॒न्ति । तैः । ए॒व । स॒ह । अ॒व॒भृथ॑मित्य॒व—
 भृथ॑म् । अ॒वेति॑ । ए॒ति । वि॒ष्णु॑मु॒खा इति॑ वि॒ष्णु—मु॒खाः । वै । दे॒वाः । छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः—भिः ।

इ॒मान्। लो॒कान्। अ॒न॒प॒ज॒य्य॒मित्य॑न॒प—ज॒य्यम्। अ॒भी॒ति॑। अ॒ज॒य॒न्न। यत्। वि॒ष्णु॒क्र॒मा॒नि॒ति॑
वि॒ष्णु—क्र॒मान्। क्र॒म॒ते। वि॒ष्णुः। ए॒व। भू॒त्वा। य॒ज॒मा॒नः। छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः—भिः। इ॒मान्।
लो॒कान्। अ॒न॒प॒ज॒य्य॒मित्य॑न॒प—ज॒य्यम्। अ॒भी॒ति॑। ज॒य॒ति॒। वि॒ष्णोः॑। क्र॒मः। अ॒सि॒। अ॒भि॒मा॒-
ति॒हे॒त्य॑भि॒मा॒ति—हा। इति॑। आ॒ह॒। गा॒य॒त्री। वै। पृ॒थि॒वी। त्रै॒ष्टु॒भम्। अ॒न्त॒रि॒ख्म॑म्। जा॒ग॒ती।
द्यौः। आ॒नु॒ष्टु॒भी॒रित्या॑नु—स्तु॒भीः। दि॒शः। छ॒न्दो॑भि॒रिति॑ छ॒न्दः—भिः। ए॒व। इ॒मान्। लो॒कान्।
य॒था॒पूर्व॑मि॒ति॑ य॒था—पूर्व॑म्। अ॒भी॒ति॑। ज॒य॒ति॒ ॥ [२४] ॥

(यजमानेनेतिचै तदवभृथोदिशःसप्त च)

॥ ५ ॥

★

अ॒ग॒न्म॒। सु॒वः॑। सु॒वः॑। अ॒ग॒न्म॒। इति॑। आ॒ह॒। सु॒व॒र्ग॒मि॒ति॑ सु॒वः—ग॒म्। ए॒व। लो॒क॒म्।
ए॒ति॒। स॒न्द॒श॒ इति॑ सं—दृ॒शः॑। ते॒। मा॒। छि॒त्सि॒। यत्। ते॒। त॒पः॑। त॒स्मै॑। ते॒। मा॒। ए॒ति॒। वृ॒ख्वि॒।
इति॑। आ॒ह॒। य॒था॒य॒जुरि॑ति॒ य॒था—य॒जुः॑। ए॒व। ए॒तत्। सु॒भूरि॑ति॒ सु—भूः॑। अ॒सि॒। श्रे॒ष्ठः॑।
र॒श्मी॑नाम्। आ॒यु॒र्द्धा॑ इत्या॒युः—धाः॑। अ॒सि॒। आ॒युः॑। मे॒। धे॒हि॒। इति॑। आ॒ह॒। आ॒शि॒ष॒मि॒त्या॑—
शि॒ष॒म्। ए॒व। ए॒ता॒म्। ए॒ति॒। शा॒स्ते॒। प्रे॒ति॒। वै। ए॒षः॑। अ॒स्मात्। लो॒कात्। च्य॒व॒ते॒। यः॑। २५
(५०) ॥ [२५] ॥ वि॒ष्णु॒क्र॒मा॒नि॒ति॑ वि॒ष्णु—क्र॒मान्। क्र॒म॒ते। सु॒व॒र्गा॒येति॑ सु॒वः—गा॒य॒। हि॒।
लो॒का॒य॒। वि॒ष्णु॒क्र॒मा॒ इति॑ वि॒ष्णु—क्र॒माः॑। क्र॒म्य॒न्ते॑। ब्र॒ह्म॒वा॒दि॒न॒ इति॑ ब्र॒ह्म—वा॒दि॒नः॑। व॒द॒न्ति॒।
सः॑। तु॒। वै। वि॒ष्णु॒क्र॒मा॒नि॒ति॑ वि॒ष्णु—क्र॒मान्। क्र॒मे॒त॒। यः॑। इ॒मान्। लो॒कान्। भ्रातृ॑व्यस्य॒।
स॒व्वि॒द्येति॑ सं—वि॒द्य॒। पु॒नः॑। इ॒म॒म्। लो॒क॒म्। प्र॒त्य॒व॒रो॒हे॒दि॒ति॑ प्र॒ति—अ॒व॒रो॒हे॒त्। इति॑। ए॒षः॑।
वै। अ॒स्य॒। लो॒क॒स्य॒। प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒ इति॑ प्र॒ति—अ॒व॒रो॒हः॑। यत्। आ॒ह॒। इ॒द॒म्। अ॒ह॒म्। अ॒मु॒म्।
भ्रातृ॑व्यस्य॒। आ॒भ्यः॑। दि॒ग्भ्य॑ इति॑ दिक्—भ्यः॑। अ॒स्यै॑। दि॒वः॑। इति॑। इ॒मान्। ए॒व। लो॒कान्।
भ्रातृ॑व्यस्य॒। स॒व्वि॒द्येति॑ सं—वि॒द्य॒। पु॒नः॑। इ॒म॒म्। लो॒क॒म्। प्र॒त्य॒व॒रो॒ह॒तीति॑ प्र॒ति—अ॒व॒रो॒ह॒ति॒।
स॒मि॒ति॒। २६ (५०) ॥ [२६] ॥ ज्योति॑षा। अ॒भू॒व॒म्। इति॑। आ॒ह॒। अ॒स्मि॒न्न॒। ए॒व। लो॒के॒।
प्र॒तीति॑। ति॒ष्ठ॒ति॒। ऐ॒न्द्री॒म्। आ॒वृ॒त॒मि॒त्या॑—वृ॒त॒म्। अ॒न्वा॒व॒र्त॒ इत्य॑नु—आ॒व॒र्ते॑। इति॑। आ॒ह॒।
अ॒सौ॒। वै। आ॒दि॒त्यः॑। इ॒न्द्रः॑। त॒स्य॒। ए॒व। आ॒वृ॒त॒मि॒त्या॑—वृ॒त॒म्। अ॒न्वि॒ति॒। प॒र्या॒व॒र्त॒त॒ इति॑
परि—आ॒व॒र्त॒ते॒। द॒ख्वि॒णा॒। प॒र्या॒व॒र्त॒त॒ इति॑ परि—आ॒व॒र्त॒ते॒। स्व॒म्। ए॒व। वी॒र्य॑म्। अ॒न्वि॒ति॒।

पर्यावर्तत इति परि—आवर्तते। तस्मात्। दखिषणः। अर्द्धः। आत्मनः। वीर्यावत्तर इति वीर्यावत्—तरः। अथो इति। आदित्यस्य। एव। आवृतमित्या—वृतम्। अन्विति। पर्यावर्तत इति परि—आवर्तते। समिति। अहम्। प्रजयेति प्र—जया। समिति। मया। प्रजेति प्र—जा। इति। आह। आशिषमित्या—शिषम्। २७ (५०) ॥ [२७] ॥ एव। एताम्। एति। शास्ते। समिद्ध इति सं—इद्धः। अग्ने। मे। दीदिहि। समेद्धेति सं—एद्धा। ते। अग्ने। दीद्यासम्। इति। आह। यथायजुरिति यथा—यजुः। एव। एतत्। वसुमानिति वसु—मान्। यज्ञः। वसीयान्। भूयासम्। इति। आह। आशिषमित्या—शिषम्। एव। एताम्। एति। शास्ते। बहु। वै। गार्हपत्यस्येति गार्ह—पत्यस्य। अन्ते। मिश्रम्। इव। चर्यते। अग्निपावमानीभ्यामित्याग्नि—पावमानीभ्याम्। गार्हपत्यमिति गार्ह—पत्यम्। उपेति। तिष्ठते। पुनाति। एव। अग्निम्। पुनीते। आत्मानम्। द्वाभ्याम्। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। अग्ने। गृहपत इति गृह—पते। इति। आह। २८ (५०) ॥ [२८] ॥ यथायजुरिति यथा—यजुः। एव। एतत्। शतम्। हिमाः। इति। आह। शतम्। त्वा। हेमन्तान्। इन्धिषीय। इति। वाव। एतत्। आह। पुत्रस्य। नाम। गृह्णाति। अन्नादमित्यन्न—अदम्। एव। एनम्। करोति। ताम्। आशिषमित्या—शिषम्। एति। शासे। तन्तवे। ज्योतिष्मतीम्। इति। ब्रूयात्। यस्य। पुत्रः। अजातः। स्यात्। तेजस्वी। एव। अस्य। ब्रह्मवर्चसीति ब्रह्म—वर्चसी। पुत्रः। जायते। ताम्। आशिषमित्या—शिषम्। एति। शासे। अमुष्मै। ज्योतिष्मतीम्। इति। ब्रूयात्। यस्य। पुत्रः। २९ (५०) ॥ [२९] ॥ जातः। स्यात्। तेजः। एव। अस्मिन्न। ब्रह्मवर्चसमिति ब्रह्म—वर्चसम्। दधाति। यः। वै। यज्ञम्। प्रयुज्येति प्र—युज्य। न। विमुञ्चतीति वि—मुञ्चति। अप्रतिष्ठान इत्यप्रति—स्थानः। वै। सः। भवति। कः। त्वा। युनक्ति। सः। त्वा। वीति। मुञ्चतु। इति। आह। प्रजापतिरिति प्रजा—पतिः। वै। कः। प्रजापतिनेति प्रजा—पतिना। एव। एनम्। युनक्ति। प्रजापतिनेति प्रजा—पतिना। वीति। मुञ्चति। प्रतिष्ठित्या इति प्रति—स्थित्यै। ईश्वरम्। वै। व्रतम्। अक्सृष्टमित्यवि—सृष्टम्। प्रदह इति प्र—दहः। अग्ने। व्रतपत इति व्रत—पते। व्रतम्। अचारिषम्। इति। आह। व्रतम्। एव। ३० (५०) ॥ [३०] ॥ वीति। सृजते। शान्त्यै। अप्रदाहायेत्यप्र—दाहाय। पराङ्। वाव। यज्ञः। एति। न। नीति। वर्तते। पुनः। यः। वै। यज्ञस्य। पुनरालंभमिति पुनः—आलंभम्।

विद्वान्। यजते। तम्। अभि। नीति। वर्तते। यज्ञः। बभूव। सः। एति। बभूव। इति। आह।
 एषः। वै। यज्ञस्य। पुनरालंभ इति पुनः—आलंभः। तेन। एव। एनम्। पुनः। एति। लभते।
 अनवरुद्धेत्यनव—रुद्धा। वै। एतस्य। विराडिति वि—राट्। यः। आहिताग्निरित्याहित—
 अग्निः। सन्न। असभः। पशवः। खलु। वै। ब्राह्मणस्य। सभा। इष्ट्वा। प्राङ्। उत्क्रम्येत्युत्—
 क्रम्य। ब्रूयात्। गोमानिति गो—मान्। अग्ने। अविमानित्यवि—मान्। अश्वी। यज्ञः। इति।
 अवेति। सभाम्। रुन्धे। प्रेति। सहस्रम्। पशून्। आप्नोति। एति। अस्य। प्रजायामिति प्र—
 जायाम्। वाजी। जायते ॥ [३१] ॥

(यःसमाशिर्षंगृहपतइत्याहामुष्मै ज्योतिष्मतीमिति ब्रूयाद्यस्य पुत्रोव्रतमेवखलुवैचतुर्विंशतिश्च)

॥ ६ ॥

★

देव। सवितः। प्रेति। सुव। यज्ञम्। प्रेति। सुव। यज्ञपतिमिति यज्ञ—पतिम्। भगाय।
 दिव्यः। गन्धर्वः॥ केतपूरिति केत—पूः। केतम्। नः। पुनातु। वाचः। पतिः। वाचम्।
 अद्य। स्वदाति। नः॥ इन्द्रस्य। वज्रः। असि। वार्त्रघ्न इति वार्त्र—घ्नः। त्वया। अयम्।
 वृत्रम्। वद्ध्यात्॥ वाजस्य। नु। प्रसव इति प्र—सवे। मातरम्। महीम्। अदितिम्। नाम्।
 वचसा। करामहे॥ यस्याम्। इदम्। विश्वम्। भुवनम्। आविवेशेत्या—विवेश। तस्याम्।
 नः। देवः। सविता। धर्म। साविषत्॥ अपिस्वित्यप्—सु। ३२ (५०) ॥ [३२] ॥ अन्तः।
 अमृतम्। अपिस्वित्यप्—सु। भेषजम्। अपाम्। उत। प्रशस्तिष्विति प्र—शस्तिषु। अश्वः।
 भवथ। वाजिनः॥ वायुः। वा। त्वा। मनुः। वा। त्वा। गन्धर्वाः। सप्तविंशतिरिति सप्त—
 विंशतिः॥ ते। अग्ने। अश्वम्। आयुञ्जन्। ते। अस्मिन्। जवम्। एति। अदधुः॥ अपाम्।
 नपात्। आशुहेमन्नित्याशु—हेमन्। यः। ऊर्मिः। ककुद्भानिति ककुत्—मान्। प्रतूर्तिरिति प्र—
 तूर्तिः। वाजसातम् इति वाज—सातमः। तेन। अयम्। वाजम्। सेत्॥ विष्णोः। क्रमः। असि।
 विष्णोः। क्रान्तम्। असि। विष्णोः। विक्रान्तमिति वि—क्रान्तम्। असि। अङ्कौ। न्यङ्काविति
 नि—अङ्कौ। अभितः। रथम्। यौ। ध्वान्तम्। वाताग्रमिति वात—अग्रम्। अन्विति। सञ्चर—
 न्ताविति सं—चरन्तौ। दूरेहेतिरिति दूरे—हेतिः। इन्द्रियावानितीन्द्रिय—वान्। पतत्री। ते। नः।
 अग्रयः। पप्रयः। पारयन्तु ॥ [३३] ॥

(अप्सुन्यङ्गौपञ्चदश च)

॥ ७ ॥

★

देवस्य॑ । अ॒हम् । स॒वि॒तुः । प्र॒स॒व इति॑ प्र—स॒वे । बृ॒ह॒स्पति॑ना । वा॒ज॒जि॒तेति॑ वाज—जि॒ता॑ ।
 वा॒ज॒म् । जे॒ष॒म् । दे॒वस्य॑ । अ॒हम् । स॒वि॒तुः । प्र॒स॒व इति॑ प्र—स॒वे । बृ॒ह॒स्पति॑ना । वा॒ज॒जि॒तेति॑
 वाज—जि॒ता॑ । व॒रू॒षि॒ष्ठम् । ना॒कम् । रु॒हे॒यम् । इन्द्रा॑य । वा॒चम् । व॒द॒त । इन्द्र॑म् । वा॒ज॒म् । जा॒प॒-
 य॒त । इन्द्रः॑ । वा॒ज॒म् । अ॒ज॒यि॒त् ॥ अ॒श्व॒ज॒नीत्य॑श्व—अ॒ज॒नि । वा॒जि॒नि । वा॒जे॒षु । वा॒जि॒नी॒वती॑ति॒
 वा॒जि॒नी—व॒ति । अ॒श्वान् । स॒म॒त्स्वि॒ति स॒म॒त्—स । वा॒ज॒य ॥ अ॒र्वा॑ । अ॒सि॒ । स॒प्तिः । अ॒सि॒ ।
 वा॒जी । अ॒सि॒ । वा॒जिनः॑ । वा॒ज॒म् । धा॒व॒त । म॒रु॒ता॑म् । प्र॒स॒व इति॑ प्र—स॒वे । ज॒य॒त । वी॒ति॑ ।
 यो॒ज॒ना । मि॒मी॒द॒ध्वम् । अ॒द॒ध्व॒नः । स्क्॒न्नी॒त । ३४ (५०) ॥ [३४] ॥ का॒ष्ठा॑म् । ग॒च्छ॒त । वा॒जे॒-
 वा॒ज इति॑ वा॒जे—वा॒जे । अ॒व॒त । वा॒जिनः॑ । नः । ध॒ने॒षु । वि॒प्राः । अ॒मृ॒ताः । ऋ॒त॒ज्ञा इत्यृ॑त—
 ज्ञाः ॥ अ॒स्य । म॒द॒ध्वः । पि॒ब॒त । मा॒द॒य॒द॒ध्वम् । तृ॒प्ताः । या॒त । प॒थि॒भिरि॑ति॒ प॒थि—भिः । दे॒व॒या॒-
 न॒रि॑ति॒ दे॒व—या॒नैः ॥ ते । नः । अ॒र्व॒न्तः । ह॒व॒न॒श्रु॒त इति॑ ह॒व॒न—श्रु॒तः । ह॒व॒म् । वि॒श्वे॑ । शृ॒ण्व॒न्तु ।
 वा॒जिनः॑ ॥ मि॒त॒द्र॒व इति॑ मि॒त—द्र॒वः । स॒ह॒स्र॒सा इति॑ स॒ह॒स्र—साः । मे॒घ॒सा॒तेति॑ मे॒घ—सा॒ता ।
 स॒नि॒ष्य॒वः ॥ म॒हः । ये । र॒त्न॑म् । स॒मि॒थे॒ष्विति॑ सं—इ॒थे॒षु । ज॒भि॒रे । श॒म् । नः । भ॒व॒न्तु । वा॒जिनः॑ ।
 ह॒वे॒षु ॥ दे॒व॒ता॒तेति॑ दे॒व—ता॒ता । मि॒त॒द्र॒व इति॑ मि॒त—द्र॒वः । स्व॒र्का इति॑ सु—अ॒र्काः ॥ जं॒भ॒-
 य॒न्तः । अ॒हि॑म् । वृ॒क॑म् । र॒ख्वा॑ंसि । स॒नो॑मि । अ॒स्म॒त् । यु॒य॒व॒न्न । ३५ (५०) ॥ [३५] ॥
 अ॒मी॒वाः ॥ ए॒षः । स्यः । वा॒जी । र॒खि॑प॒णिम् । तु॒र॒ण्य॒ति । ग्री॒वा॒या॑म् । ब॒द्धः । अ॒पि॒क॒र॒ख
 इत्य॑पि—क॒र॒खे । आ॒स॒नि ॥ क॒तु॑म् । द॒धि॒क्रा इति॑ द॒धि—क्राः । अ॒न्वि॒ति । स॒न्त॒वी॒त्व॒दि॒ति सं—
 त॒वी॒त्व॒त् । प॒था॑म् । अ॒ङ्का॑ंसि । अ॒न्वि॒ति । आ॒प॒नी॒फ॒ण॒दि॒त्या—प॒नी॒फ॒ण॒त् ॥ उ॒त । स्म॒ । अ॒स्य ।
 द्र॒व॒तः । तु॒र॒ण्य॒तः । प॒र्ण॑म् । न । वेः । अ॒न्वि॒ति । वा॒ति । प्र॒ग॒र्द्धि॒न इति॑ प्र—ग॒र्द्धि॒नः ॥ श्ये॒न॒स्य॑ ।
 इ॒व । ध॒र्ज॑तः । अ॒ङ्क॑स॒म् । प॒री॒ति । द॒धि॒क्रा॒व॒ण॒ण इति॑ द॒धि—क्रा॒व॒ण॒णः । स॒ह । ऊ॒र्जा । त॒रि॒त्र॒तः ॥
 ए॒ति॑ । मा॒ । वा॒ज॒स्य॑ । प्र॒स॒व इति॑ प्र—स॒वः । ज॒ग॒म्या॒त् । ए॒ति॑ । द्या॒वा॒पृ॒थि॒वी इति॑ द्या॒वा—
 पृ॒थि॒वी । वि॒श्व॒शं॒भू इति॑ वि॒श्व—शं॒भू ॥ ए॒ति॑ । मा॒ । ग॒न्ता॑म् । पि॒तरा॑ । ३६ (५०) ॥ [३६] ॥
 मा॒तरा॑ । च । ए॒ति॑ । मा॒ । सो॒मः । अ॒मृ॒त॒त्वा॒येत्य॑मृ॒त—त्वा॒य । ग॒म्या॒त् ॥ वा॒जिनः॑ । वा॒ज॒जि॒त

इति वाज—जितः। वाजम्। सरिष्यन्तः। वाजम्। जेष्यन्तः। बृहस्पतैः। भागम्। अवेति।
जिघ्रत। वाजिनः। वाजजित इति वाज—जितः। वाजम्। ससृवाः। वाजम्। जिगि-
वाः। बृहस्पतैः। भागे। नीति। मृद्वम्। इयम्। वः। सा। सत्या। सन्धेति सं—धा। अभूत्।
याम्। इन्द्रेण। समधदध्वमिति सं—अधदध्वम्। अजीजिपत्। वनस्पतयः। इन्द्रम्। वाजम्।
वीति। मुच्यदध्वम् ॥ [३७] ॥

(स्कन्धीतयुयवन्पितराद्विचत्वारिंशच्च)

॥ ८ ॥

★

खषत्रस्य। उल्बम्। असि। खषत्रस्य। योनिः। असि। जाये। एति। इहि। सुवः। रोहाव।
रोहाव। हि। सुवः। अहम्। नौ। उभयोः। सुवः। रोख्यामि। वाजः। च। प्रसव इति प्र—
सवः। च। अपिज इत्यपि—जः। च। क्रतुः। च। सुवः। च। मूर्द्धा। च। व्यश्जिय इति
वि—अश्जियः। च। आन्त्यायनः। च। अन्त्यः। च। भौवनः। च। भुवनः। च। अधिपतिरि-
त्यधि—पतिः। च॥ आयुः। यज्ञेन। कल्पताम्। प्राण इति प्र—अनः। यज्ञेन। कल्पताम्।
अपान इत्यप—अनः। ३८ (५०) ॥ [३८] ॥ यज्ञेन। कल्पताम्। व्यान इति वि—अनः।
यज्ञेन। कल्पताम्। चखषुः। यज्ञेन। कल्पताम्। श्रोत्रम्। यज्ञेन। कल्पताम्। मनः। यज्ञेन।
कल्पताम्। वाक्। यज्ञेन। कल्पताम्। आत्मा। यज्ञेन। कल्पताम्। यज्ञः। यज्ञेन। कल्पताम्।
सुवः। देवान्। अगन्म। अमृताः। अभूम्। प्रजापतेरिति प्रजा—पतेः। प्रजा इति प्र—जाः।
अभूम्। समिति। अहम्। प्रजयेति प्र—जया। समिति। मया। प्रजेति प्र—जा। समिति।
अहम्। रायः। पोषेण। समिति। मया। रायः। पोषः। अन्नाय। त्वा। अन्नाद्यायेत्यन्न—
अद्याय। त्वा। वाजाय। त्वा। वाजजित्याया इति वाज—जित्यायै। त्वा। अमृतम्। असि।
पुष्टिः। असि। प्रजननमिति प्र—जननम्। असि ॥ [३९] ॥

(अपानोवाजायनव च)

॥ ९ ॥

★

वाजस्य। इमम्। प्रसव इति प्र—सवः। सुषुवे। अग्रे। सोमम्। राजानम्। ओषधीषु।
अप्स्वित्यप्—सु॥ ताः। अस्मभ्यमित्यस्म—भ्यम्। मधुमतीरिति मधु—मतीः। भवन्तु।

वयम्। राष्ट्रे। जाग्रियाम्। पुरोहिता इति पुरः—हिताः॥ वाजस्य। इदम्। प्रसव इति प्र—
सवः। एति। बभूव। इमा। च। विश्वा। भुवनानि। सर्वतः॥ सः। विराजमिति वि—राजम्।
परीति। एति। प्रजानन्निति प्र—जानन्न। प्रजामिति प्र—जाम्। पुष्टिम्। वर्द्धयमानः। अस्मे
इति॥ वाजस्य। इमाम्। प्रसव इति प्र—सवः। शिश्रिये। दिवम्। इमा। च। विश्वा। भुवनानि।
सम्राडिति सं—राट्॥ अदिथ्सन्तम्। दापयतु। प्रजानन्निति प्र—जानन्न। रयिम्। ४० (५०)
॥ [४०] ॥ च। नः। सर्ववीरामिति सर्व—वीराम्। नीति। यच्छतु॥ अग्ने। अच्छ। वद। इह।
नः। प्रतीति। नः। सुमना इति सु—मनाः। भव॥ प्रेति। नः। यच्छ। भुवः। पते। धनदा इति
धन—दाः। असि। नः। त्वम्॥ प्रेति। नः। यच्छतु। अर्यमा। प्रेति। भगः। प्रेति। बृहस्पतिः॥
प्रेति। देवाः। प्रेति। उत। सूनृता। प्रेति। वाक्। देवी। ददातु। नः॥ अर्यमणम्। बृहस्पतिम्।
इन्द्रम्। दानाय। चोदय॥ वाचम्। विष्णुम्। सरस्वतीम्। सवितारम्। ४१ (५०) ॥ [४१] ॥
च। वाजिनम्॥ सोमम्। राजानम्। वरुणम्। अग्निम्। अन्वारभामह इत्यनु—आरभामहे॥
आदित्यान्। विष्णुम्। सूर्यम्। ब्रह्माणम्। च। बृहस्पतिम्॥ देवस्य। त्वा। सवितुः। प्रसव
इति प्र—सवे। अश्विनौ। बाहुभ्यामिति बाहु—भ्याम्। पूष्णः। हस्ताभ्याम्। सरस्वत्यै। वाचः।
यन्तुः। यन्त्रेण। अग्नेः। त्वा। साम्राज्येनेति सां—राज्येन। अभीति। सिञ्चामि। इन्द्रस्य। बृह-
स्पतेः। त्वा। साम्राज्येनेति सां—राज्येन। अभीति। सिञ्चामि ॥ [४२] ॥

(रयि०सवितार०षड्वि०शच्च)

॥ १० ॥

★

अग्निः। एकांखरेणेत्येक—अखरेण। वाचम्। उदिति। अजयत्। अश्विनौ। द्वांखरेणेति
द्वि—अखरेण। प्राणापानाविति प्राण—अपानौ। उदिति। अजयताम्। विष्णुः। त्र्यंखरेणेति
त्रि—अखरेण। त्रीन्। लोकान्। उदिति। अजयत्। सोमः। चतुरंखरेणेति चतुः—अख-
रेण। चतुष्पद इति चतुः—पदः। पशून्। उदिति। अजयत्। पूषा। पञ्चांखरेणेति पञ्च—
अखरेण। पङ्क्तिम्। उदिति। अजयत्। धाता। षडंखरेणेति षट्—अखरेण। षट्। ऋतून्।
उदिति। अजयत्। मरुतः। सप्तांखरेणेति सप्त—अखरेण। सप्तपदामिति सप्त—पदाम्।
शक्ररीम्। उदिति। अजयन्न। बृहस्पतिः। अष्टांखरेणेत्यष्टा—अखरेण। गायत्रीम्। उदिति।

अजयत् । मित्रः । नवा॑ख॒षरे॒णेति॑ नव—अ॒ख॒षरे॒ण । त्रि॒वृ॒तमि॒ति त्रि—वृ॒तम् । स्तोम॑म् । उदि॒ति ।
अजयत् । ४३ (५०) ॥ [४३] ॥ वरु॑णः । दशा॑ख॒षरे॒णेति॑ दश—अ॒ख॒षरे॒ण । वि॒राज॒मिति॑
वि—राज॑म् । उदि॒ति । अजयत् । इन्द्रः॑ । एका॑दशाख॒षरे॒णेत्येका॑दश—अ॒ख॒षरे॒ण । त्रि॒ष्टुभ॑म् ।
उदि॒ति । अजयत् । विश्वे॑ । दे॒वाः । द्वा॑दशाख॒षरे॒णेति॑ द्वाद॑श—अ॒ख॒षरे॒ण । जग॑तीम् । उदि॒ति ।
अजय॑न्न । वस॑वः । त्रयो॑दशाख॒षरे॒णेति॑ त्रयो॑दश—अ॒ख॒षरे॒ण । त्रयो॑दशमि॒ति त्रयः—द॒शम् ।
स्तोम॑म् । उदि॒ति । अजय॑न्न । रु॒द्राः । चतु॑र्दशाख॒षरे॒णेति॑ चतु॑र्दश—अ॒ख॒षरे॒ण । चतु॑र्दशमि॒ति
चतुः—द॒शम् । स्तोम॑म् । उदि॒ति । अजय॑न्न । आ॒दि॒त्याः । पञ्च॑दशाख॒षरे॒णेति॑ पञ्च॑दश—अ॒ख॒ष-
रे॒ण । पञ्च॑दशमि॒ति पञ्च—द॒शम् । स्तोम॑म् । उदि॒ति । अजय॑न्न । अ॒दि॒तिः । षोड॑शाख॒षरे॒णेति॑
षोड॑श—अ॒ख॒षरे॒ण । षोड॑शम् । स्तोम॑म् । उदि॒ति । अजयत् । प्र॒जाप॑तिरि॒ति प्र॒जा—प॒तिः । स॒प्त-
द॑शाख॒षरे॒णेति॑ स॒प्तद॑श—अ॒ख॒षरे॒ण । स॒प्तद॑शमि॒ति सप्त—द॒शम् । स्तोम॑म् । उदि॒ति । अजयत्
॥ [४४] ॥

(त्रि॒वृ॒त॒ऽ स्तोम॑मु॒द॒जय॑त्षड॒त्वारि॑श्श॒च)

॥ ११ ॥

★

उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इत्यु॑प॒या॒म—गृ॒ही॒तः । अ॒सि॒ । नृ॒षद॑मि॒ति नृ—स॒दम् । त्वा । द्रु॒षद॑मि॒ति द्रु—
स॒दम् । भु॒वन॒सद॑मि॒ति भु॒वन—स॒दम् । इन्द्रा॑य । जुष्ट॑म् । गृ॒ह्णामि॑ । ए॒षः । ते । योनिः॑ । इन्द्रा॑य ।
त्वा । उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इत्यु॑प॒या॒म—गृ॒ही॒तः । अ॒सि॒ । अ॒प्सुष॑दमि॒त्यप्सु—स॒दम् । त्वा । घृ॒तस॑-
दमि॒ति घृ॒त—स॒दम् । व्यो॒मस॑दमि॒ति व्यो॒म—स॒दम् । इन्द्रा॑य । जुष्ट॑म् । गृ॒ह्णामि॑ । ए॒षः । ते ।
योनिः॑ । इन्द्रा॑य । त्वा । उ॒प॒या॒म॒गृ॒ही॒त इत्यु॑प॒या॒म—गृ॒ही॒तः । अ॒सि॒ । पृ॒थिवि॑षदमि॒ति पृ॒थिवि—
स॒दम् । त्वा । अ॒न्तरि॑ख॒षस॑दमि॒त्यन्तरि॑ख॒ष—स॒दम् । ना॒कस॑दमि॒ति ना॒क—स॒दम् । इन्द्रा॑य ।
जुष्ट॑म् । गृ॒ह्णामि॑ । ए॒षः । ते । योनिः॑ । इन्द्रा॑य । त्वा ॥ ये । ग्र॒हाः । पञ्च॑ज॒नीना॑ इति॑ पञ्च—
ज॒नीनाः । येषा॑म् । ति॒स्रः । प॒रम॑जा इति॑ प॒रम—जाः ॥ दै॒व्यः । को॒शः । ४५ (५०) ॥ [४५] ॥
समु॑ब्जित इति॑ सं—उ॒ब्जितः ॥ तेषा॑म् । वि॒शि॒प्रिया॑णा॒मिति॑ वि—शि॒प्रिया॑णाम् । इष॑म् । ऊ॒र्जम् ।
समि॒ति । अ॒ग्रभी॑म् । ए॒षः । ते । योनिः॑ । इन्द्रा॑य । त्वा ॥ अ॒पाम् । रस॑म् । उ॒द्वय॑समि॒त्युत—
व॒यस॑म् । सूर्य॑र॒श्मिमि॑ति॒ सूर्य—र॒श्मिम् । स॒माभृ॑तमि॒ति सं—आभृ॑तम् ॥ अ॒पाम् । रस॑स्य । यः ।

रसः। तम्। वः। गृह्णामि। उत्तममित्युत—तमम्। एषः। ते। योनिः। इन्द्राय। त्वा॥ अया।
विष्ठा इति वि—स्थाः। जनयन्न। कर्वराणि। सः। हि। घृणिः। उरुः। वराय। गातुः॥ सः।
प्रति। उदिति। ऐत्। धरुणः। मदध्वः। अग्रम्। स्वायाम्। यत्। तनुवा। तनूम्। ऐरयत॥ उप-
यामगृहीत इत्युपयाम—गृहीतः। असि। प्रजापतय इति प्रजा—पतये। त्वा। जुष्टम्। गृह्णामि।
एषः। ते। योनिः। प्रजापतय इति प्रजा—पतये। त्वा ॥ [४६] ॥

(कोशस्तनुवात्रयोदश च)

॥ १२ ॥

★

अन्विति। अहं। मासाः। अन्विति। इत्। वनानि। अन्विति। ओषधीः। अन्विति। पर्व-
तासः॥ अन्विति। इन्द्रम्। रोदसी इति। वावशाने इति। अन्विति। आपः। अजिहत्। जाय-
मानम्॥ अन्विति। ते। दायि। महे। इन्द्रियाय। सत्रा। ते। विश्वम्। अन्विति। वृत्रहत्य इति
वृत्र—हत्ये॥ अन्विति। र्षत्रम्। अन्विति। सहः। यजत्र। इन्द्र। देवेभिः। अन्विति। ते।
नृषह्य इति नृ—सह्ये॥ इन्द्राणीम्। आसु। नारिषु। सुपत्नीमिति सु—पत्नीम्। अहम्। अश्रवम्॥
न। हि। अस्याः। अपरम्। चन। जरसा। ४७ (५०) ॥ [४७] ॥ मरते। पतिः॥ न। अहम्।
इन्द्राणि। रारण। सख्युः। वृषाकपेरिति वृषा—कपेः। ऋते॥ यस्य। इदम्। अप्यम्। हविः।
प्रियम्। देवेषु। गच्छति॥ यः। जातः। एव। प्रथमः। मनस्वान्। देवः। देवान्। क्रतुना।
पर्यभूषदिति परि—अभूषत्॥ यस्य। शुष्मात्। रोदसी इति। अभ्यसेताम्। नृणस्य। महा।
सः। जनासः। इन्द्रः॥ ऐति। ते। महः। इन्द्र। ऊती। उग्र। समन्यव इति स—मन्यवः।
यत्। समरन्तेति सं—अरन्त। सेनाः॥ पताति। दिद्युत्। नर्यस्य। बाहुवोः। मा। ते। ४८ (५०)
॥ [४८] ॥ मनः। विष्वद्रियगिति विष्व—द्रियक्। वीति। चारीत्॥ मा। नः। मर्द्धीः। एति।
भर। दद्धि। तत्। नः। प्रेति। दाशुषे। दातवे। भूरि। यत्। ते॥ नव्ये। देष्णे। शस्ते। अस्मिन्न।
ते। उक्थे। प्रेति। ब्रवाम्। वयम्। इन्द्र। स्तुवन्तः॥ एति। तु। भर। मार्किः। एतत्। परीति।
स्थात्। विद्म। हि। त्वा। वसुपतिमिति वसु—पतिम्। वसूनाम्॥ इन्द्र। यत्। ते। माहिनम्।
दत्रम्। अस्ति। अस्मभ्यमित्यस्म—भ्यम्। तत्। हर्यश्वेति हरि—अश्व। ४९ (५०) ॥ [४९] ॥
प्रेति। यन्धि॥ प्रदातारमिति प्र—दातारम्। हवामहे। इन्द्रम्। एति। हविषा। वयम्॥ उभा।

हि। हस्ता। वसुना। पूणस्व। आ। प्रेति। यच्छ। दर्विषणात्। एति। उत। सव्यात्॥ प्रदातेति
 प्र—दाता। वज्री। वृषभः। तुराषाट्। शुष्मी। राजा। वृत्रहेति वृत्र—हा। सोमपावेति सोम—
 पावा॥ अस्मिन्न। यज्ञे। बरुहिषि। एति। निषद्येति नि—सद्य। अथ। भव। यजमानाय। शम्।
 योः॥ इन्द्रः। सुत्रामेति सु—त्रामा। स्ववानिति स्व—वान्। अवोभिरित्यवः—भिः। सुमृडीक
 इति सु—मृडीकः। भवतु। विश्ववेदा इति विश्व—वेदाः॥ बाधताम्। द्वेषः। अभयम्। कृणोतु।
 सुवीर्यस्येति सु—वीर्यस्य। ५० (५०) ॥ [५०] ॥ पतयः। स्याम्॥ तस्य। वयम्। सुमता-
 विति सु—मतौ। यज्ञिर्यस्य। अपीति। भद्रे। सौमनसे। स्याम्॥ सः। सुत्रामेति सु—त्रामा।
 स्ववानिति स्व—वान्। इन्द्रः। अस्मे इति। आरात्। चित्। द्वेषः। सनुतः। युयोतु॥ रेवतीः।
 नः। सधमाद् इति सध—मादः। इन्द्रे। सन्तु। तुविवाजा इति तुवि—वाजाः॥ र्षुमन्तः।
 याभिः। मदेम॥ प्रो इति। स्विति। अस्मै। पुरोरथमिति पुरः—रथम्। इन्द्राय। शूषम्। अर्चत॥
 अभीके। चित्। उ। लोककृदिति लोक—कृत्। सङ्गे। समथिस्विति समत्—सु। वृत्रहेति वृत्र—
 हा॥ अस्माकम्। बोधि। चोदिता। नभन्ताम्। अन्यकेषाम्॥ ज्याकाः। अधीति। धन्वस्विति
 धन्व—सु ॥ [५१] ॥

(जरसामा तेहर्यश्वसुवीर्यस्याऽद्ध्वेकं च)

॥ १३ ॥

॥ हरिः ॐ ॥

प्रथमकाण्डे सप्तमः प्रश्नः — पद पाठः — समाप्तः

अनुवाकाः	पञ्चशत्यः
१३	५१

ॐ